

Båthistoriska Riksförbundets (BHRF:s) arbete för stärkt bevaranderätt för vårt flytande kulturarv börjar luta mot ett resultat! Läs mer här!

Och det närmar sig en revolution i det tysta...

Av de diskussioner vi haft med Riksantikvarieämbetet drar vi slutsatsen att vi nästa år kan få en förändring av svensk kulturavslagstiftning, nu på ett sätt som innebär en revolution inom svensk, och sannolikt europeisk kulturavslagstiftning. Sedan Gustav II Adolf och Axel Oxenstierna fastställde den första svenska kulturavslagstiftningen, har denna varit inriktad på ”markbundna företeelser” som runstenar och viktiga byggnader, även om detta begrepp har under århundradena vidgats något. Nu får vi med även transportmedlen!

Med en sådan lag – en stärkt bevaranderätt för det rörliga kulturarvet – ska våra gamla båtar få bevaras som de är, och inte behöva anpassas till nya regler och ogenomtänkta metoder.

K-märkningen blev ett begränsande kriterium för bevarande

2009 startade vårt arbete, då fick vi höra av Sveriges Ångbåtsförening (SÅF) om deras problem med Transportstyrelsen pga EU:s Läckstabilitetsdirektiv, som tvingade till ombyggnad av ångbåtarna eller förbjöd dem att trafikera de vatten de byggts för. Snart stod det klart att det berodde på att svensk lagstiftning inte medgav undantag från nyare regler för äldre fartyg av kulturavvsskäl.

Tillsammans med SÅF begärde vi av regeringen – genom kulturdepartementet – att ändra lagstiftningen, något regeringen bad Riksantikvarieämbetet (RAÄ) undersöka – och den avfärdade det hela. ”Det är ju lösöre, och det finns ju K-märkning”, sade de.

Tre år senare kom förbudet att tömma septiktankar från fritidsbåtar i Östersjön, men regeringen krävde att äldre båtar skulle undantas, och Transportstyrelsen gjorde då K-märkningen till kvalifikationskriterium för undantaget. Fast det kanske bara omfattade ett halvdussin båtar – typ 0.02 % av det potentiellt möjliga beståndet.

Transporthistoriskt Nätverk bildas

Vi kontaktade Motorhistoriska Riksförbundet (MHRF) för att ta reda på hur de fick sina undantagsregler för veteranbilar. Det blev ett möte av den kontakten, mellan BHRF, SÅF, MHRF och Järnvägshistoriska (JHRF), som visade att vi alla egentligen hade samma problem, och den insikten ledde till ett samarbete mellan BHRF och samtliga övriga transportmedelshistoriska riksorganisationer (inklusive också flyget, museibanorna och Vagnhistoriska Sällskapet) som under 2013 bildade Transporthistoriskt Nätverk, ThN (där Arbetets Museum är sammankallande och skriver protokoll). Tillsammans började vi odla myndighets- och politikerkontakter, genom ofta gemensamma besök, seminarier samt deltagande i Almedalen.

Vi blev ”lobbyister för stärkt bevaranderätt”

När vi inte hittade stöd för våra krav i propositionen våren 2017, gick vi till riksdagen och träffade de olika partiernas representanter i kulturutskottet, som alla ställde sig positiva. Detta ledde till att Riksdagen, baserat på en motion från en av våra kontakter som blev en del av en större flerpartimotion, gjorde ett Tillkännagivande till Regeringen att den skyndsamt skulle ta fram en stärkt bevaranderätt för det rörliga kulturarvet.

Riksantikvarieämbetet (RAÄ) fick därmed i uppdrag att utreda förutsättningarna för en stärkt bevaranderätt för det rörliga kulturarvet, med rapportering till Kulturdepartementet den 31 oktober 2018. Utredningen kom i gång i mars, och har drivits i ett effektivt och konstruktivt arbete i nära kontakt med ThN:s olika medlemmar.

Samtliga organisationer har haft ingående diskussioner om de olika transportslagens olika problem, där vi från BHRF den senaste tiden pekat på skrotningspremien för fritidsbåtar som kan innebära att hela båttyper från 1960- och 70-talets båtrevolution kan komma att skrotas om man inte har koll.

Nu är vi hoppfulla

Utredningen kommer att presenteras något försenat för Kulturdepartementet vid årsskiftet, och vi förstår att den kommer att föreslå att en stärkt bevaranderätt för det rörliga kulturarvet förs in i Kulturmiljölagen. Men sedan ska proposition skrivas och föreläggas Riksdagen, och det förutsätter att det finns en regering som kan lägga propositioner, även om *en stärkt bevaranderätt för det rörliga kulturarvet* stöds av alla partier.

